

BT CIRCULAR ECONOMY AWARD - WERKLOCATIE

BT en Stadszaken.nl zijn samen met een deskundige jury op zoek naar de beste circulaire werklocaties en regio's. Bekijk hier wie de voorlopers zijn op het gebied van de circulaire economie en ontdek wie er kans maken op de awards tijdens het jaarlijkse BT Event op 2 november in Lelystad.

De afgelopen maanden heeft een jury bestaande uit vertegenwoordigers van TNO, Urgenda, Fontys Hogescholen en Metabolic het Nederlandse werklocatielandschap afgestruind op zoek naar de beste voorbeelden op het gebied van de circulaire economie. Alle juryleden hebben persoonlijke favorieten aangedragen waar ze niet professioneel bij betrokken zijn. Dit leidde uiteindelijk tot de volgende lijst met regio's en werklocaties die in aanmerking komen voor de BT Circular Economy Awards.

Vakjury

De vakjury bestaat uit 5 experts op het gebied van circulaire economie, gebiedsontwikkeling en regio-ontwikkeling. De jury bestaat uit:

- Christiaan Kuipers, Urgenda
- Bert Krikke, 4thecity
- Ton Bastein, TNO
- Cees-Jan Pen, Fontys Hogescholen
- Gerard Roemers, Metabolic

CRITERIA

De vakjury zal de genomineerden beoordelen op basis van vooraf vastgestelde criteria. Hieronder vindt u de lijst met criteria voor de BT Circular Economy Award (categorie Werklocatie), vul per vraag uw antwoord in en retourneer dit bestand richting domeinmanager BT Jeroen Bruinenberg via j.bruinenberg@elba-rec.nl. De totale lengte van dit bestand mag maximaal 2500 woorden zijn (inclusief de vragen). U mag per antwoord zelf bepalen hoeveel woorden u gebruikt.

VISIE (15 punten)

In hoeverre is circulariteit ingebed in visie van de locatie of het gebied? Ga in op de integraliteit van deze visie. In hoeverre worden verschillende duurzame en circulaire thema's aan de voorkant ingebed, waardoor meervoudige waardecreatie kan worden gerealiseerd? In hoeverre wordt circulariteit gebruikt voor de positionering van de locatie?

Achtergrond:

De Blokhuispoort heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in de lange geschiedenis van Leeuwarden. Oorspronkelijk bedoeld als onderdeel van de fortificatie van de Friese hoofdstad, maar sinds 1560 ingericht als gevangenis. Tegenwoordig is de Blokhuispoort een belangrijk ontmoetingspunt op zowel zakelijk als cultureel vlak en is circulariteit een belangrijk thema binnen het complex, dat in 2018 het bruisende hart is voor Leeuwarden als Culturele Hoofdstad van Europa.

Circulariteit

De restauratie en herbestemming van de Blokhuispoort door BOEI gebeurt in nauwe samenwerking met de gemeente Leeuwarden en provincie Friesland. In een samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd op welke wijze het complex gerestaureerd, verduurzaamd en herbestemd gaat worden. Deze samenwerking zorgt voor een groot draagvlak op het gebied van circulariteit en duurzaamheid.

De longen van het historische Blokhuispoort complex bestaan sinds kort uit 2 grote biomassa ketels. Deze ketels worden gevoed met houtsnippers uit snoeiafval van de gemeente Leeuwarden. Op deze installatie wordt binnenkort ook een koelabsorptiemachine aangesloten zodat ook koeling van de zolderruimtes en het benodigde koelvermogen voor onze heuze platenperserij Deepgrooves wordt geleverd. In de Blokhuispoort worden zo platen geperst op verbranding van biomassa en ook door middel van zgn. 'dry coolers' welke op het dak staan van het Alkovengebouw. Waar hiervoor elektra nodig is, wordt dit opgewekt met zonnepanelen welke op onzichtbare delen van het dak liggen. Om de kennis en ervaringen rondom zonnepanelen op monumenten te vergroten, faciliteert BOEI met Nudge een prijsvraag om te komen tot de best passende zonnepanelen voor dit type gebouwen. Onze visie is dat (waar mogelijk en monumentaal verantwoord) de meest duurzame methode wordt gekozen voor het exploiteren van de Blokhuispoort en het faciliteren van enkele huurders in het complex.

Met genoemde maatregelen is een sterke basis gecreëerd in duurzaam en circulair denken. Ook de Frisian Design Factory (onderdeel Noordelijke hogeschool Leeuwarden) is in de Blokhuispoort gehuisvest en doet onderzoek naar circulariteit als onderdeel ook van leefbaarheid op het platteland. De Frisian Design Factory werkt weer nauw samen met het FabLab van het Friesland College waar gewerkt wordt met circulaire producten. Ook wordt nu bijvoorbeeld gewerkt aan green-walls ook samen met een kleine ondernemer in de Blokhuispoort.

...

ORGANISATIE (20 punten)

Circulariteit is door parkmanagers, kwartiermakers te stimuleren door middel van actief beleid. Geef aan in hoeverre circulariteit een rol speelt in de selectieprocedure van bedrijven, wat wordt eraan gedaan om circulair bouwen en produceren te stimuleren en in hoeverre worden actief verbindingen gelegd met en tussen bedrijven om industriële symbiose te realiseren?

De selectie van bedrijven in de Blokhuispoort is reeds vormgegeven in de periode van tijdelijke invulling vanaf 2008 toen de Blokhuispoort de deuren sloot als gevangenis. Creatieve bedrijven en mensen hebben toen hun intrede gedaan in het gebouw. Veel van hen zijn inmiddels ook huurder geworden. Deze circa 60 partijen zijn inmiddels aangevuld met meer onderwijspartijen, Deepgrooves en Hackerspace Fryslan. De selectie gebeurt op basis van aanvullendheid ten opzichte van de totale programmering maar binnen het kader van creativiteit, innovatie en ondernemerschap.

In nauwe samenwerking met de gemeente Leeuwarden, de Rijksdienst voor Cultureel erfgoed, Hus en Hiem als lokale welstandsorganisatie wordt 3 wekelijks overlegd over alle voorkomende deelprojecten. Daarbinnen is het thema verduurzaming in combinatie met de monumentwaarde een belangrijk thema. Hierbij wordt ook erg sterk gekeken naar de juiste materiaaltoepassingen. Er wordt ruimtelijk programmatisch zo flexibel mogelijk gebouwd maar ook met de beste materialen die ook hergebruikt kunnen worden.

...

RESULTAAT (20 punten)

Wat is het resultaat (tot nog toe)? Wat is de negatieve impact op milieu van de bedrijven op locatie en in welke mate is deze (in geval van een bestaande locatie). Wat heeft het duurzame/circulaire beheer en onderhoud concreet opgeleverd aan milieuwinst? In hoeverre is er ook sprake van een gesloten businesscase?

Veruit de grootste winst zit hem in de herbestemming van de prachtige Blokhuispoort. Een complex van 16000 bruto vloeroppervlakte met onder meer 150 cellen welke moeilijk te exploiteren zijn. Met het vinden en inpassen van bijvoorbeeld het hostel, de 40 creatieve bedrijven en de bibliotheek kan het complex voor een erg groot deel blijven bestaan en ook cultuurhistorisch van grote waarde blijven voor Leeuwarden.

Het resultaat is energetisch, financieel en programmatisch erg positief te noemen. Door te komen tot een goede balans tussen deze factoren, staat de Blokhuispoort in de belangstelling van veel bedrijven en onderwijspartijen. Daarbij wordt ook nauw samengewerkt met andere broedplaatsen in Leeuwarden als de Kanselarij. De gezamenlijkheid maakt het nog aantrekkelijker voor bedrijven om in een van deze locaties te ondernemen.

...

INTERACTIE MET DE OMGEVING (20 punten)

In hoeverre maakt het werkgebied integraal onderdeel uit van een bredere ruimtelijke omgeving. In hoeverre voegt het gebied waarde toe aan deze ruimtelijke omgeving, buiten enkel de financiële winst die in het gebied wordt gegenereerd?

Bij de restauratie, verduurzaming en herbestemming worden waar mogelijk partijen uit de directe omgeving betrokken. Alle aannemers en installateurs worden geselecteerd uit de omgeving. Ook de architectonische adviseurs komen uit de directe omgeving of zelfs uit het gebouw. De interieurarchitect was een tijdelijke bewoners van de Blokhuispoort net als ook de communicatieadviseurs, horeca-onderneming en huisstijlontwikkelaar.

De Blokhuispoort is een onderdeel van de binnenstad van Leeuwarden. Weliswaar een onderdeel dat 500 jaar daarvan is afgesloten maar daardoor nu juist nog meer nieuwsgierigheid oproept als plaats om te overnachten (Alibi hostel) te eten (Proefverlof) te leren en te ondernemen.

In bovenstaande is kort beschreven op welke wijze de Blokhuispoort bewust deel uitmaakt van de gebiedsontwikkeling ronde de Tweebaksmarkt. Door de diverse ontwikkelingen in de stad Leeuwarden, zoals ook Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018, de Kanselarij, de Campusontwikkeling, wordt ook op steenworp afstand van de Blokhuispoort, volgend jaar de 11de faculteit van de Rijks Universiteit Groningen geopend.

SHARED FACILITIES (10 punten)

In hoeverre worden op de locatie faciliteiten gedeeld en vindt interactie plaats op de werklocatie? Is dit uit te drukken circulaire voordelen?

De Blokhuispoort heeft 65 huurders verdeeld over enkele bouwdelen. In 2 van deze bouwdelen wordt nadrukkelijk gebouwd aan een community. Het Alkovengebouw (vroeger de slaapzalen) bestaat uit prachtige gamebedrijven, onderwijsinstellingen, kleinere ondernemers en een deel van de bibliotheek van Leeuwarden. In gezamenlijkheid met deze partijen wordt gebouwd aan de Open Innovatie Hub.

Het Cellenblok H was tot 2008 het huis van bewaring. In 1944 was deze locatie het decor van de Overval. Een geweldloze bevrijding van 51 verzetsstrijders. Nu is het plek voor 40 creatieve bedrijven en Alibi Hostel (genomineerd voor meest vernieuwende hotelconcept 2017). BOEi is samen met de klankbordgroep van huurders een community van creatieve bedrijven te vormen naar een interessante ambachtstraat. Naast deze twee specifieke communities is de Blokhuispoort als geheel altijd al een sterk samenhangend complex van partijen waarmee BOEi nu ook tijdens de herbestemmingsperiode van 2015 tot nu mee samenwerkt om voor iedereen tot een geweldig resultaat te komen.

Een erg praktisch voorbeeld is ook de uitwisseling van meubilair. Omdat we met iedere huurder afspraken maken over de nieuwe gewenste ruimte, vind de verbouwing gefaseerd plaats. Dit betekend dat veel meubilair door het gebouw zwerft en veel partijen elkaars oude spullen gebruiken om de periode van tijdelijk naar definitief (met nodige verhuizingen intern) te overbruggen.

ENERGIE (10 punten)

In hoeverre is energie duurzaam en afkomstig van een hernieuwbare bron? Geef aan wat het energieconcept is voor uw werklocatie. In hoeverre is dit uitgevoerd en wat zijn de resultaten? Waar de Blokhuispoort eerder een verbruik had van 240.000m³ gas wordt nu gewerkt aan een gasrekening van 0 (alleen back up)! Daarnaast wordt energie opgewekt door zonnepanelen.

...

MATERIALEN (10 punten)

In hoeverre maakt u gebruik van hergebruikte dan wel biobased-materialen en worden nieuwe gebouwen gebouwd volgens remontabele -principes? Wat is de strategie voor gebruikte materialen op uw werklocatie?

De centrale bibliotheek van Leeuwarden wordt begin 2018 geopend in de Blokhuispoort. Waar de bibliotheek nu 3500m² nodig is voor haar collectie en het faciliteren van ontmoeting, weet niemand wat de toekomst voor de bibliotheek betekend. Daarom is voor een gebouwindeling en bouwwijze gekozen waarmee we in kunnen spelen op groei of krimp van de benodigde oppervlakte van de bibliotheek. Dit voorkomt grote toekomstige ingrepen in het gebouw om ook de exploitatie op de lange termijn kansrijk te houden. De verbouwingen en restauratie van de Blokhuispoort gebeurt met materialen welke passend zijn bij het monument. Dit beperkt de mogelijkheden van circulaire producten. Wel wordt waar mogelijk, zeker binnen de onderwijsruimtes, bijvoorbeeld ecoboard (plaatmateriaal van geperst gras) gebruikt voor inbouwpodia.

...

AFVAL (10 punten)

In hoeverre worden afvalstromen in uw gebied voor nieuwe doeleinden hergebruikt? Voor welke doeleinden?

Samen met de onderwijspartijen en afvalverwerker Omrin wordt momenteel nagedacht over een verantwoorde wijze van afvalverzameling en afvoeren.

...

BIODIVERSITEIT (10 punten)

In hoeverre draagt de activiteit in uw gebied bij aan de biodiversiteit, of schaadt deze de biodiversiteit zo min mogelijk?

De Blokhuispoort is een versteende omgeving. Momenteel worden plannen uitgewerkt voor ook toepassen van groen op de pleinen. Ook de verbinding met het water wordt versterkt door het aanleggen van aanlegplaatsen waar elektrische boten (van Greenjoy) hun rondvaart door Leeuwarden

starten. Onderzocht wordt waar op enkele locaties vergroening kan plaatsvinden. De platte daken van de bibliotheek (in de binnentuinen) worden oa voorzien van sedem.

...

WELBEVINDEN EN GEZONDHEID (10 punten)

In hoeverre draagt (de inrichting) van het gebied bij aan de vitaliteit en gezondheid van de werknemers en bezoekers van de locatie? Valt dit uit te drukken in kengetallen als ziekteverzuim en productiviteitsverbetering?

Dit aspect is nog niet bemeaten in de Blokhuispoort. Aangezien de functie van het complex wezenlijk is veranderd is het moeilijk vergelijken. Het welbevinden van personen die werkzaam zijn in de Blokhuispoort zal echter sterk verbeteren. Van de tijdelijke huurders van de afgelopen jaren vernemen we wel dat het klimaat sterk verbeterd is.

Juist de installatietechnische veroudering van het gebouw is reden geweest om de bijzondere strafgevangenis te sluiten. Alle luchtbehandeling is verwijderd en vervangen door nieuwe systemen. Ook is al het aanwezige asbest verwijderd. Ook worden bepaalde ruimtes gekoeld via een koelabsorptiemachine welke gevoed wordt door de bio massa installaties.

Zie ook:

www.boei.nl

www.blokhuispoort.fr

TIJDSPAD

20 APRIL 2017	Jury komt bijeen om criteria vast te stellen voor BT Awards
27 APRIL 2017	Elk jurylid draagt op basis van de criteria 5 nominaties aan voor de BT Awards
25 JULI 2017	Bekendmaking deelnemers BT Awards
28 SEPTEMBER 2017	Redactie levert input aan bij de jury over de genomineerden
17 OKTOBER 2017	Jury komt bij elkaar en nomineert drie genomineerden.
18 OKTOBER TOT 29 OKTOBER 2017	Online stemming via www.stadszaken.nl
2 NOVEMBER 2017	Uitreiking BT Circular Economy Awards tijdens het BT Event in Lelystad.

